

Михайло Бейлін, докт. філос. наук, професор
Харківська державна академія фізичної культури
Харків, Україна

ХАРИЗМА ЯК СКЛАДОВА УСПІШНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ У СПОРТІ

Вступ. Останні роки в силу об'єктивних причин і можливостей, які дають цифрові технології, люди все більше часу проводять перед камерами моніторів у онлайн-зустрічах, а тому феномен харизми отримує новий поштовх, особливо для людей, які професійно багато часу проводять у публічному просторі. Сучасний спортсмен, будучи причетним до публічного простору та екранного стилю життя, стає медійною особистістю, а тому має розкрити свою харизму для успішної самореалізації. Для розвитку харизми важливо плекати в собі сміливість, проявляти себе як відкрити і щирі людину. Харизма – це особистісний шарм, що виникає в результаті захоплення улюбленою справою, самореалізації в ній і можливості продемонструвати свої досягнення іншим.

Мета дослідження. Визначити роль харизматичного лідерства в спортивній спільноті та значення харизми для самореалізації й успіху індивіда у спорті.

Методи дослідження. Системно-структурний метод, який забезпечив зв'язок спортивної діяльності з культурою та методологія трансцендентальної прагматики при аналізі життєтворчості у комунікативній площині.

Результати дослідження та їх обговорення За своєю основною інтенцією світ спорту є простором розгортання сутнісних сил людини, який, зберігаючи її природно задану цілісність, прагне до випробування та розширення людських можливостей. Сучасний спорт впритул підійшов до меж «людинорозмірності», він дає максимальні навантаження для тіла і духу, що дозволяє вважати його одним з ареалів антропологічної межі реального буття людини. Спорт, починаючи з античної доби і протягом тисячоліть свого існування, зберіг свої соціокультурні підстави й спирається на принципи універсалізму та активізму, які лежать в основі різноманіття конкретних смислів спортивної діяльності, задають її пафос та ціннісний устрій. Людина, як сукупність суспільних відносин, виявляє свої особистісні властивості, у тому числі й харизматичні, лише у процесі творчої життєдіяльності [1]. У зв'язку з цим дослідження харизми як феномену людини невіддільне від дослідження особистості як суб'єкта творчості. Харизма як соціокультурний феномен характеризує творчий потенціал людини і допомагає їй реалізуватись у конкретній сфері творчої діяльності, поєднуючись з мотивацією, успіхом та розумом. Харизма може бути зведена до ефекту будь-якої властивості, і у цьому випадку носій харизми постає як гравець, якоюсь мірою актор, його особистість публічна, театральна, ефектна, огорнута ореолом успішності та обраності. Харизматичний лідер у спортивній команді визначається насамперед двоїстою природою взаємно детермінованих відносин лідера та решти гравців. Лідер зобов'язаний постійно демонструвати свою екстраординарність, демонструвати свою ефективність та харизматичний дар надихати на високі досягнення. Іміджеві способи організації спортивної команди є виразом нового рівня забезпечення самостійності індивідів у спортивній діяльності [3]. У спортивній діяльності під впливом волі до досягнення високих результатів, до перемоги, людина орієнтована на самореалізацію у світі спорту і виражає себе як екзистенціально-тілесний харизматик. Цінностями екзистенціально-тілесного харизматика, з одного боку, виступають тілесна досконалість, краса рухів, демонстрація сили, могутності і здоров'я. З іншого боку, формування відносин задля успіхів у спільній справі у змагальній діяльності, жага спільної перемоги пробуджує екзистенціально-особистісну харизму у ситуаціях граничної події. Людина зі сфери спорту наділена яскравими рисами особистісного світогляду, культивує внутрішню свободу та бажання перемогти, а її екзистенціально-особистісна харизма виступає результатом активної цілеспрямованості у процесі персонального устремління, потужної тілесної енергії та азартності соціального становлення [2]. Така людина здатна створювати кола прихильників або послідовників, вести за собою спортивну команду та надихати її на перемогу.

Висновки. Харизматична особистість визначається як особистість, яка має реальні чи приписувані їй незвичайні здібності, виняткову обдарованість у тій чи іншій сфері людської діяльності. Змістовна сторона харизматичної особистості визначається унікальним поєднанням внутрішньо-особистісних якостей успішності, цілеспрямованості, креативності в діяльній активності, інтелектуальності та зовнішнього вигляду та позаособистісних показників, як то наявність послідовників, команди. Основними

способами ідентифікації харизматичної особистості у спорті є функціональний – особистість набуває харизматичної ідентичності через здійснення певних завдань, які ставить перед нею спорт; евристичний спосіб реалізується через уявлення особистістю спорту нового, нетипового; трансформаційний спосіб проявляється у тому, що особистість набуває харизматичну ідентичність через трансформацію спорту як соціального інституту, де і проявляють себе «харизматик-трансформатор», «харизматик-модернізатор», харизматик-маргінал, які актуалізовані у граничних екзистенціальних ситуаціях.

Список використаної літератури

1. Бейлін М.В. Спорт як соціально-трудова діяльність людини. *Фізична культура і здоров'я: стан, проблеми та перспективи: збірник тез XXII Міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 грудня 2022 року*. Х., 2022. С.570–572.
2. Ібрагімов М.М. «Філософія спорту» в екзистенційно-культурологічному дискурсі. *Практична філософія*. 2012. № 4. С. 209-214.
3. Ібрагімов М.М. Спортивна мораль у постекзистенціалістському концепті «соціокультурний феномен». *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. № 4. 2013. С. 91-98.